



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 162/04-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. mája 2004 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. M., bytom M. B., zastúpenej advokátom JUDr. O. Š., B., vo veci namietaného porušenia princípu ústavnosti podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, princípu rovnosti subjektov podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 11 Listiny základných práv a slobôd, porušenia základného práva vlastníť majetok a základného práva na podnikanie podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 4 Co 4/03 z 3. decembra 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2004 doručená sťažnosť MUDr. D. M., bytom M. B., ďalej len „sťažovateľka“), ktorou

namieta porušenie princípu ústavnosti podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), princípu rovnosti subjektov podľa čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 11 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), porušenia základného práva vlastníť majetok a základného práva na podnikanie podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 ústavy a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol k dohovoru“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 4/03 z 3. decembra 2003.

Sťažovateľka uviedla, že ako prevádzkovateľka neštátneho zdravotníckeho zariadenia v rokoch 1998 a 1999 poskytovala zdravotnú starostlivosť v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“) aj poistencom zrušenej Družstevnej zdravotnej poisťovne Perspektíva, ktorá neuhradila plnenie za takto poskytnutú zdravotnú starostlivosť a na návrh likvidátora bol príslušným súdom vyhlásený na majetok poisťovne Perspektíva konkurz. Sťažovateľka vyhodnotila túto situáciu tak, že pri zrušenej zdravotnej poisťovni nastala právna skutočnosť predpokladaná zákonom, a to zistenie, že z majetku zrušenej zdravotnej poisťovne Perspektíva nie je možné uspokojiť jej záväzky, a preto si sťažovateľka uplatnila svoje pohľadávky voči zrušenej zdravotnej poisťovni Perspektíva pri Všeobecnej zdravotnej poisťovni súdnou cestou z dôvodu ich prechodu na tento subjekt.

Podľa názoru sťažovateľky neuhradením nákladov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť vzniká jej poskytovateľom bezprostredná škoda na majetku, čím podľa nej zákon výrazne zasiahol do vlastníckeho práva poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti a narúša samotnú ústavnú podstatu rovnosti vlastníckeho práva.

Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Co 4/03 z 3. decembra 2003 bola jej žaloba právoplatne zamietnutá. V obsahu tohto rozsudku sťažovateľka vidí porušenie všetkých uvádzaných základných práv a práv podľa dodatkového protokolu k dohovoru a ústavy. Okrem toho zamietnutie žaloby o zaplatenie úhrad považuje sťažovateľka za zvláštny druh vyvlastnenia jej vlastníctva nedefinovaný zákonom, na ktoré neboli splnené podmienky podľa čl. 20 ods. 4 ústavy.

2. Sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby po predbežnom prerokovaní jej ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie a po vykonanom dokazovaní vyniesol tento nález:

„Zamietnutím návrhu na zaplatenie 270.336,10 Sk s príslušenstvom rozsudkom Krajského súdu Bratislava 4 Co 4/03-81 v dôsledku aplikácie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na rovnosť garantovanú čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR, práva na podnikanie zakotveného v čl. 35 ods. 1 Ústavy SR, práva vlastníť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a k prekročeniu podmienok vyvlastnenia, ktoré sú zakotvené v čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Zároveň došlo aj k porušeniu ustanovenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý je vyjadrením princípu právneho štátu.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 03. 12. 2003, č. k. 4 Co 4/03-81 sa zrušuje.

Slovenská republika je povinná zaplatiť navrhovateľovi čiastku 300.000,- Sk k rukám navrhovateľa do troch dní odo dňa právoplatnosti z titulu primeraného zadosťučinenia.“

II.

1. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanovených zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky ústavný súd skúmal jej zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ako aj prípadné dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

2. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci, v tomto prípade postupom a rozsudkom krajského súdu, nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, ktoré na prvý pohľad vylučujú opodstatnenosť sťažnosti. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto považuje ústavný súd takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd na základe obsahu sťažnosti a jej príloh považuje sťažnosť sťažovateľky v časti, v ktorej namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 35 ods. 1 ústavy a v čl. 11 listiny za zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd je toho názoru, že neexistuje príčinná súvislosť medzi konaním a rozsudkom krajského súdu a sťažovateľkou namietaným porušením základného práva podnikat' zaručeného v čl. 35 ods. 1 ústavy a základného práva na rovnosť vlastníckeho práva všetkých vlastníkov podľa čl. 11 listiny. Takúto príčinnú súvislosť nemôže zakladať ani postup a rozhodnutie súdu, v ktorom bol rešpektovaný skutkový a právny stav v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu podľa § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Súd môže pre svoje rozhodnutie vziať do úvahy iba právo a skutkový stav, ktoré tu boli v čase vyhlásenia rozsudku. Rozsudok krajského súdu nebráni sťažovateľke v uplatnení uvádzaného základného práva.

Ústavný súd pripomína, že právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť obsiahnuté v čl. 35 ods. 1 ústavy je ústavnou zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. Súčasťou takto poskytnutej záruky nie je ochrana podnikateľa pred vstupom konkurenta do zvolenej hospodárskej činnosti ani záruka, že podnikateľ bude mať úspech vo svojej činnosti. Neúspech, resp. strata podnikateľa vo svojej činnosti predstavuje podnikateľské riziko, ktoré musí znášať podnikateľ. Toto konštatovanie má oporu v ustanoveniach zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, ktoré podnikateľa definujú v rovine realizácie podnikateľskej činnosti, ako aj v rovine, ktorá je daná právnou zodpovednosťou podnikateľa, a v širšom zmysle znášaním hospodárskeho rizika za komplexnú podnikateľskú činnosť.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. Pri predbežnom prerokovaní tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie vlastníckeho práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a v čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru, sa ústavný súd riadil princípom subsidiarity v zmysle čl. 127

ods. 1 i. f. ústavy. Vychádzajúc z tohto princípu dospel ústavný súd k záveru, že na prerokovanie tejto časti sťažnosti nie je daná jeho právomoc, ktorá je vo všeobecnosti vyjadrená v čl. 124 ústavy a konkrétne v čl. 127 ods. 1 ústavy, kde sa ochrana základných práv a slobôd rozdeľuje medzi ústavný súd a všeobecné súdnictvo s tým, že všeobecné súdnictvo chráni v celom rozsahu aj základné práva a slobody, ak táto ochrana má oporu v obyčajných zákonoch.

Vlastnícke právo pred jeho ohrozením alebo porušením zásadne chránia všeobecné súdy (čl. 142 ods. 1 ústavy, § 7 ods. 1 OSP a § 123 a nasl. Občianskeho zákonníka, prípadne aj iné zákony, napríklad Obchodný zákonník). Platí to aj pre ochranu pohľadávok, ktoré tvoria súčasť pojmu majetok (porovnaj zákonnú definíciu pohľadávky podľa § 488 Občianskeho zákonníka). Ak sťažovateľka uplatnila nárok na ochranu jej majetku (zaplatenie pohľadávok, pričom nerozhoduje právny dôvod, a preto to môže byť aj pohľadávka vzniknutá z titulu poskytnutej zdravotnej starostlivosti) a všeobecné súdy o jej žalobe riadne konali a rozhodli o nej, nemožno pokračovať v ochrane jej majetku podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom. Právomoc ústavného súdu nemôže v takom prípade založiť to, že sa sťažovateľka nestotožnila s postupom a rozsudkom krajského súdu pri ochrane jej majetku, ak tento postup a rozhodnutie v celom rozsahu rešpektuje ústavné limity vyjadrené v čl. 2 ods. 2 a v čl. 46 až 48 ústavy, kde sú upravené ústavnoprosesné princípy postupov a rozhodnutí všeobecných súdov aj pri ochrane majetku účastníkov súdneho konania.

Vychádzajúc z uvedeného a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 66/03, IV. ÚS 141/03) bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

4. Nad rámec uvedeného je potrebné poukázať na to, že ústavný súd sa osobitne nezaoberal otázkou porušenia čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, keďže tieto ustanovenia sú spravidla vždy porušené, ak je porušené niektoré základné právo alebo sloboda. Ide o sprievodný účinok porušenia základného práva alebo slobody.

5. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia je rovnako viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou návrhu na rozhodnutie, ktorou sa sťažovateľka domáhala jeho priznania, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2004